

Kmečka trgovina

Zgled Bolgarije

Bolgarija nam daje zadnje čase lep zgled umnega pospeševanja in vrednotne kmetijstva, da se doseže čim boljša in večja prodaja kmetijskih pridelkov na inozemskih tržiščih. Bolgari so že dolgo poznani kot eden najbolj pridelnih in kmetijsko najbolj naprednih narodov, pa tudi njihove vlade so vedno znale najti za pridelke države najboljši trg. Do zadnjih let je Bolgarija — kakor naša država in večina drugih držav — predvsem pospeševala gojitev pšenice in koruze, tobaka in vinske trte. Ker pa je prodaja pšenice in koruze v inozemstvo preveč odvisna od slučajne letine, so začeli Bolgari svojo kmetijsko proizvodnjo preusmerjati v pravcu gojitve takih pridelkov, ki imajo v inozemstvu stalne odjemalce in stalne cene. Zadnja leta pospešuje Bolgarija predvsem gojitev oljnatih rastlin, zlasti sončnic, soje, repice, lanu. Povpraševanje po oljnatih rastlinah namreč vedno bolj raste, ker je poraba rastlinskih olj v svetovni industriji vedno večja. Na veliko je začela Bolgarija pospeševati gojitev zdravih rastlin. Vinograde so precepili s takimi trtami, ki dajejo imenitno namizno grozdje. Lansko jesen s izvozili že nekaj tisoč vagonov takega grozdja v inozemstvo. Še mnogo podobnih primerov iz kmetijske proizvodnje so Bolgari uvedli in vse se je izobno obneslo v veliko korist bolgarskega kmeta in države. Ali ne bi kazalo tudi pri nas v Sloveniji začeti s poskusi za proizvodnjo industrijskih rastlin? Morda bi se dali doseči lepi uspehi?

Vino in žganje

Dočim je bila pri nas zadnja vinska letina prav slaba, kar močno vpliva na cene, imajo na Madžarskem še ogromne zaloge vina, ki jih cenijo na 750 tisoč hektolitrov. Ker pa imajo Madžari še veliko starega vina neprodanega, cenijo vse vinske zaloge na pet milijonov hektolitrov. Tudi v Romuniji so velike zaloge neprodanega vina ter je cena zelo nizka. Zanimivo je, da bo Nemčija uvozila iz Romunije 2000 vagonov vina. Prav tako je letos v Italiji zelo veliko vina ter išče Italija pridno inozemske trge, na katere bi spravila presežek svojega pridelka.

Pri nas je glede cen vedno boljše, čim manjše postajajo zaloge. Povprečna cena za navadna namizna vina je v Slovenskih goricah in Haložah 5—6 din za liter, za boljša 7 din, za sortirana najboljša 8 din. Tudi v bizeljskem vinskem okolišju niso cene dosti nižje. V krajih, kjer rastejo nekvalitetna vina, se dobi liter po 4 din.

Letos ima tudi žganje prav visoko ceno. Dobre nove slivovke se skoraj ne dobi, ker so slive zelo slabo obrodile. Slivovka se prodaja po 18 do 20 din liter, tropinovka pa je cenejša ter se dobi za 16 din liter.

Nazadovanje izvoza

Začetek letošnjega leta za kmečko trgovino ni baš ugoden. V januarju kot februarju beležimo zmanjšanje izvoza v primeri z istima mesecema leta 1937. Nazadoval je izvoz lesa, živine, jajc in perutnine, prav tako tudi pšenice, dvignil pa se je izvoz koruze. Izvoz lesa je predvsem padel v Nemčijo in Anglijo, dočim se je nekoliko dvignil v Italijo, na Madžarsko in Nizozemsko. Prav tako je padel izvoz živine v Nemčijo, nekoliko tudi v Italijo. Nazadovanje izvoza jajc in perutnine je sezonskega značaja. Izvoz v Nemčijo je padel predvsem zaradi umetnega zaviranja. V Nemčijo smo že mnogo več blaga izvozili kakor iz Nemčije uvozili, pa naši izvozniki zaradi plačevanja potom kliringa ne pridejo do denarja. Dokler se obe plačilni bilanci ne izravnata, bo izvoz v Nemčijo sploh otežkočen. Za živino smo dobili novega interesanta, in sicer Egipt, kjer dosega naša živina zelo dobre cene. Lanskega januarja smo izvozili vsega skupaj 8698 glav živine, od česar je šlo največ v Nemčijo in precej tudi v Spanijo, letos januarja pa samo 2403 glave.

Živina

Cena živine je začela nekoliko padati. Vzrok je pač nazadovanje izvoza, ki je v primeri z lanskim letom precejšnje. Kaže pa, da se bo izvoz kmalu zopet živahneje odprl, ker se pojavljajo novi interesi za našo živino, tako na primer Egipt. Precejšnje pa je zanimanje za teleta, katerim je cena zelo čvrsta. Cene konj so pa še vedno zelo čvrste ter je povpraševanje živahno. Na sejnih je bila kupčija bolj srednja.

Planina pri Sevnici. Planinski sejmni slove zaradi svoje lepe živine ter so eni najboljših na Spodnjem Štajerskem. Na zadnjem sejmu so se prodajali voli po 6, 5 in 4 din, telice 5.50, 4.75 in 4 din, krave 4.50, 4 in 3 din za 1 kg žive teže.

Staj. Na sejmu 22. februarja so bile cene sledeče: voli 5.30, 5 in 4.50 din, telice 5. 4.50 in 4 din, krave 4.25, 3.50 in 2.75 din, teleta 6 in 5.50 din. — Na sejmu 1. marca pa so bili voli 4.25—5 din, krave 2.50—4 din, bikli 3.50—4 din, junci 3.80—4 din, telice 4—4.75 din, konji 540 do 6500 din, žrebata 1000 do 2000 din komad.

Sobota. Biki 5—5.50, 4—5, 3—4 din, telice 5, 4—4.50 in 3—4 din, krave 3—3.50, 3 in 2 din, teleta 4.50—5 in 3.50—4 din.

Rajhenburg. Vole so prodajali od 5 do 5.25 din, drugo živino pa le na čez. Krave od 1500 do 2000 din, junce 2500—3000 din, junice 1500 do 2000 din za komad.

Kranj. Voli 6, 5.50 in 5 din, telice 5.50, 4.75 in 4.25 din, krave 5.50, 4 in 3 din, teleta 7—8 in 6 din.

Velike Lašče. Voli 4.75—5.50 din, krave 3—4 din, junci in telice 4.50—5 din, teleta 6—6.50 din.

Svinje

Svinje so obdržale že nekaj tednov stalno ceno. Kupčija je živahna, pa bo postala še bolj, ko bo mrzaz ponehal, le za debele svinje bo ponehalo povpraševanje.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Kdo plača stroške vknjižbe in zbrisa. K. Pukšič v B. Bil ste toženi radi 500 din, pravdo ste izgubili ter so Vas obsojili na plačilo 500 din odvetniku. Prosili ste ga, naj počaka in naj se ne vknjiži na Vaše posestvo ter objavili plačilo v dveh mesecih. Vi ste v dveh mesecih svoj dolg plačali, odvetnik se je pa vzel »pobotanju« pred tem že vknjižil ter zahteva od Vas plačilo stroškov vknjižbe. Vprašate, ali ste dolžni plačati stroške vknjižbe in kdo ima trpeti stroške zbrisa. — Važno je, kaj je odvetnik izjavil, ko ste ga prosili, naj počaka na plačilo dva meseca. Ako Vam je takrat dovolil odlog plačila, a si pri tem pridržal pravico se »zavarovati«, to je predlagati knjižbo zastavne pravice za svojo terjatev na Vašem posestvu, potem ste dolžni Vi plačati stroške vknjižbe. Odvetnik se je itak gotovo vknjižil izvršilnim potom in je v dovoljnim silepu sodišče moralo Vam naloziti plačilo stroškov vknjižbe. Ako ste plačali celo terjatev s stroški vred in bo odvetnik predlagal izbris zastavne pravice, boste tudi zadevne stroške morali plačati Vi, ako niste pri plačilu dolga odvetniku opozorili, da boste zbris sami predlagali. Po zakonu Vam mora upnik (odvetnik), ako mu plačate vso terjatev, izstaviti na lastne stroške pobotnico v obliki, sposobni za doseg zbrisa zastavne pravice za to terjatev. S to pobotnico povsem lahko sami predlagate ustno na zapisnik pri sodišču, naj se zastavna pravica zbrisi. Plačati treba le kolek za predlog, in sicer pri vrednosti pravice do 1000 din le 5 din, pri vrednosti pravice do 5000 din le 8 din. — Ako pa Vam je odvetnik dovolil odlog plačila, ne da bi bil kaj omenil o vknjižbi zastavne pravice in preden jo je predlagal, tedaj ni bil upravičen predlagati vknjižbe dotlej, dokler ni brezuspešno potekel dovoljeni rok. Ako ste Vi res plačali vso terjatev s eventualnimi stroški točno v dovoljenem roku, niste dolžni plačati ne stroškov vknjižbe zastavne pravice, ne stroškov zbrisa. Ako je odvetnik vzel obrazloženemu neopravičeno dosegel prisilno vknjižbo zastavne pravice in bo zahteval plačilo zadevnih stroškov in stroškov zbrisa od Vas, lahko tožite odvetnika s tako svano impugnačijsko tožbo po § 35 novega izvršilnega postopka. Ako bo sodišče ugotovilo, da Vam je bil res dovoljen odlog, bo moral odvetnik sam trpeti vse navedene stroške.

Vstop v podčastniško šolo in dosega sedlarskega mojstrstva. J. Lenarčič v Zasadih. Radi bi vstopili v podčastniško šolo in po njeni dovršitvi bili sedlarski mojster pri vojaki. Na posamezna vprašanja Vam odgovarjamo: V vojaških sedlarskih delavnicah se v zadnjem času zaposlujejo le absolventi vojnobratnih šol vojaško-tehničnega zavoda. Nahajajo se take šole v Kragujevcu, Obilježevu in Kruševcu. Sprejem se

Na mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali prasci, 5—6 tednov stari, po 85—105 din, 7—9 tednov 110—120 din, 3—4 mesece 145 do 190 din, 5—7 mesecev 240—380 din, 8—10 mesecev 410—480 din, eno leto 710—810 din, 1 kg žive teže 5.50—7.75 din, 1 kg mrtve teže 8.50 do 11.25 din. — Na svinjskem sejmu v Ptujtu: prasci 6—12 dni 90—160 din po komadu, pršutarji 1 kg 6.75—7 din, debeli 7.25—8 din. — V Soboti: prašiči špeharji 9 din, pršutarji 8—8.50 din. — V Kranju špeharji po 10.50 din, pršutarji po 8 din 1 kg žive teže, pujski 7—8 tednov stari po 100—125 din za komad.

Mariborski trg

Na mariborski trg 5. marca so pripeljali 72 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—13 din, slanina 13—14 din. Kmetje so pripeljali 11 voz sena 40—45, tri otave 43—46, dva slame 30—35, 18 krompirja 0.75—1.50 in 37 vreč čebule 3—4 din. Česen 5—8, zelje 1—4, kislo 5, kislja repa 2, karfiyola 1 kg 8—10, hren 7—8 din, regrat 1 din 1 kg 10—12 din. Jabolka 3—7, hruške 5, suhe slive 10—14, celi orehi 6, luščeni 20. Na trgu je bilo sedem vreč pšenice 1.75—2 din, osem rži 1.75—2, devet ječmena 1.50—1.75, 12 koruze 1.25—1.50, osem ovsa 1—1.25, devet prosa 1.50—1.75, sedem ajde 1—1.25, šest prosnega pšena 3—4, sedem ajdovega pšena 4—5, 15 fižola 1.50—2.50. Mleko 1.50—2, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno 28—32, jajca 0.50—0.75. Prinesli so 330 kokoši 28—35, 614 piščancev 25 do 65, štiri gosi 40—45, 12 puranov 40—65, 16 rac 18—25, 26 domačih zajcev 10—25 din.

vrši po predhodnem razpisu, ki se objavlja običajno avgusta. Po zadnjem so sprejemali le 12 do največ 15 let stare mladeniče pod pogoji in z dokumenti, o katerih smo že večkrat pisali v zvezi s sprejemom v podčastniške šole. V vaje-niškem oddelku morajo prebiti štiri leta, v mojstrskem pa dve leti. Služiti morajo po končani šoli dvojno število let, prebitih v šoli. Opozarjamo Vas, da si obrta ne morete zbirati, marveč določi poveljstvo šole, katerega se imate izučiti.

Stalna oprostitev vojaške službe. Atrofija mišic. N. Koban v R. Vaš 21 let stari sin je bil po dvomesečnem službovanju odpuščen iz vojaške službe kot začasno nesposoben. Na Vaše vprašanje, ali bo pri letošnjem ponovnem pregledu že spoznan za stalno nesposobnega brez nadaljnjih pregledov in nadkomisij, Vam odgovarjamo, da tega ne moremo predvidevati, da pa to ni verjetno. Zgodi se le v primerih kake velike, očite hibe. — Atrofija mišic je kronična bolezen mišičevja, čije bistvo je v tem, da postajajo mišice vedno bolj tanke in slabotnejše, dokler končno niso več v stanu opravljati njim dodeljenega dela.

Obisk sorodnikov v Avstriji. J. Živic v K. Radi bi obiskali sorodnike v Avstriji in ostali tam dva do tri mesece; vprašate, katere listine potrebujete in kam se morate obrniti. — Pri pristojni občini napravite prošnjo na okrajno glavarstvo za potni list. Predložiti morate domovinski list in potrdilo davčne uprave, da ne dolgujete nikakih davščin. Potni list Vas bo stal 95 din. Ako boste ostali v Avstriji nad dva meseca, boste morali plačati 100 din več. Avstrijske oblasti zahtevajo v splošnem vizum od avstrijskega konzulata v Ljubljani, v nujnih primerih ga daje tudi zastopstvo na mariborskem kolodvoru. Bolj priporočljivo je, da zaenkrat zahtevate le turistični vizum, ki je mnogo cenejši in ga dobite tudi pri »Putniku«, odnosno njegovih poslovalnicah ter velja za mesec dni. Ako boste dalj časa v Avstriji, Vam bodo tam oskrbeli potrebno dopolnitev.

Pravdni stroški presejajo znižano terjatev. Isti. Predlagajte pri sodišču, naj se ugotovi, da se nahaja dolžnik v boljšem gnotnem položaju nego prvotni upnik (Vaš pokojni oče); v tem primeru dolžniku začeta ne bo priznana. Ako pa mu bo, tedaj boste morali sami trpeti pravdne in izvršilne stroške, nastale po 20. aprilu 1932, razen onih sodnih stroškov, ki so nastali v pravnih o obstoju, višini ali priradi kmetijskega dolga in pa taks za vpis hipoteke. Le slednje našteje sodne stroške in takse Vam je dolžan dolžnik povrniti (seva v obrokih), prvih pa ne, čeprav presejajo znižano glavnico. Ako zahteva odvetnik, katerega je najel Vaš oče, plačilo vseh stroškov od Vas, jih boste morali plačati takoj, čeprav jih boste od dolžnika mogli izterjati morda le del ali nič, odnosno v 12 letnih obrokih.

Koliko živine, pohištva, pritlikin (vozov) se sme kmetu zarubiti. F. R. S. Ako Vam je kmetijstvo glavni vir za vzdrževanje samega sebe in rodbine, se Vam ne sme zarubiti: en plug, ena brana, en voz, ena motika, ena sekira, ena rovnicca, ena kosa; dva vola ali bivola ali dva vprezna konja ali dva osla; ena krava ali bivoloča s teletom ali bivolčetom do enega leta; deset ovac ali pet svinj ali pet koz — in toliko živeža ali krme in stelje, kolikor je tega treba za Vas, za Vašo rodbino in za živali, izvzete od izvršbe, do novega pridelka ali krme. To velja tudi za one kmete, ki nimajo lastne zemlje za obdelovanje, ampak obdelujejo tujo zemljo. — Dolej navedenih predmetov se sploh ne sme zarubiti. Poleg tega pa obstoja še določba, da se na pritlikino posestva se sme posegati z izvršbo, ločeno od glavne stvari. Pritlikina je vse, kar se stavlja s stvarjo v trajno zvezo. Semkaj spadajo ne le prilast stvari, dokler se ne odloči od nje, marveč tudi postranske stvari, brez katerih glavne stvari ni moči rabiti, ali ki jih je zakon ali lastnik določil za trajno rabo glavne stvari. Za pritlikino posestva se smatrajo: žito, les, krma in vsi drugi, čeprav že spravljene pridelki, kakor tudi vsa živina in vse orodje in priprave, ki spadajo k posestvu, kolikor so potrebne za nadaljevanje rednega gospodarstva. Ako vam izvršilni organ zarubi v premoščinski izvršbi kako stvar, ki jo smatrate za pritlikino, predlagajte pri sodišču, da to stvar izloči iz izvršbe; v primeru spora bodo odločili izvedenci, ali je stvar res pritlikina ali ne. — Pohištvo je nerubljivo le, v kolikor ni neizogibno potrebno zavezancu, članom njegove rodbine in služabništvu, živečim z njim v skupnem hišnem gospodarstvu. Določbe v pravilniku, kako je ceniti vrednost zemljišč in ostale imovine dolžnikov kmetov, da se pohištvo ne cení, žal ne igra vloge v izvršilnem postopku in se ne morete na njo sklicevati v tej smeri, da se Vam pohištva ne sme zarubiti.

Rubež posameznih strojnih delov pri kmečki žagi. Isti. Financar Vam hoče zarubiti strojne dele pri Vaši mali kmečki žagi venecijanki, s katero obratujete sam s sinom v svrhu dosege postranskega zaslužka, ki Vam je potreben za vzdrževanje desetih otrok. Vprašate, ali je financar ali sodišče opravičeno Vam zarubiti strojne dele, brez katerih bi morali obrat ustaviti. — Navedenih strojnih delov samih Vam ne bi smel zarubiti niti sodni niti davčni eksekutor. Izjema velja le pri izterjavanju prve anuitete po uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov; v teh primerih imajo davčni eksekutorji pravico zarubiti vse, karkoli najdejo pri zavezancu, in ni noben predmet izvzet.

Odgovornost prevzemnika kakšne imovine za dolgove odsvojitelja. F. Sušnik iz Sp. V. Vaš oče se je zdravniku zavezal plačati stroške zdravljenja nekega fanta, katerega je poškodoval Vaš brat. Po prevzemu te obveze, o kateri ni Vam ničesar omenil, je oče svoje posestvo prodal Vam in ostal le prevžitek. Sedaj je zdravnik tožil na plačilo gornjih stroškov očeta in Vas. Vprašate, ali ste res tudi Vi dolžni plačati ta očetov dolg. Čeprav niste o njem ob nakupu posestva ničesar vedeli. — Vsak prevzemnik kakšne imovine ali podjetja je še po zakonu (torej brez posebnega dogovora) za dolgove, ki spadajo k imovini ali podjetju in za katere je pri prevzemu vedel ali moral vedeti, odgovoren neposredno upnikom, neglede na to, da traja naprej tudi dotedanja odgovornost odsvojitelja. Ako je odsvojitelj odsvojil svojo imovino ali ako razen odsvojenega podjetja nima posebne imovine, tedaj jamči prevzemnik za vse dolgove odsvojitelja, neglede na to, ali spadajo k podjetju ali ne, seve, ako je za nje vedel, ali moral vedeti. Nepoznanje dolgov pa ne opravičuje, ako je to neznanje posledica opustitve potrebne skrbnosti. Ako je prevzemnik bližnji svojec dolžnika (odsvojitelja), tedaj mora sam dokazati, da za kak dolg ni vedel niti ni moral vedeti; drugim prevzemnikom pa mora upnik dokazati, da so za določeni dolg vedeli, odnosno morali vedeti. Navedene odgovornosti je prevzemnik šele tedaj, odnosno v toliko prost, kadar, odnosno v kolikor je poravnal že toliko dolgov, kolikor znaša vrednost prevzete imovine. Nič mu ne pomaga, ako je kupnino izročil prodajalcu, ki se je zavezal dolgove sam plačati, ako potem slednji tega ni storil. V navedenem obsegu jamči prevzemnik z vsem svojim premoženjem. Ako pa je prevzemnik bližnji svojec odsvojitelja, tedaj jamči z vsem svojim premoženjem za vse dolgove odsvojitelja, neglede na vrednost prevzete imovine. Za bližnje svojce je smatrati zakonskega druga in osebe, ki so z odsvojiteljem ali z njegovim zakonskim drugom v sorodstvu ali svaštvu v premi vrsti ali pa do četrtega kolena v stranski vrsti, potem posinovljenca ali pohčerenko, posinovitelja ali pohčerteljico, rednika ali rejenca ali onega, ki živi z odsvojiteljem v nezakonski skupnosti. Nezakonsko sorodstvo se izenačuje z zakonskim. — Gornje določbe ne veljajo, ako kdo prevzame kako imovino v konkurznem ali izvršilnem postopanju. V takih primerih se v zadevnem sklepu določijo, katere dolgove se mora prevzeti. — Po našem mnenju se Vam ne bi smelo očitati opustitve potrebne skrbnosti, ako niste vedeli ka predmetno obvezo očeta, zlasti, ko se je oče najbrž niti sam ni dobro zavedal, ako je res zdravniku objubil plačilo le »po možnostih«.

na želja — poiskati si pravico. Hrabro so udarjali, borili so se kot Levi, vendar so podlegli.

Ranjenci so se zvijali v prahu in ječali. Orožje je zvenketalo, muškete so pokale... Kmečka vojska je bila na umiku. Le tu in tam se je kdo ustavil in se z golim kolom postavil v bran do zob oboroženemu kirasirju.

(Dalje prihodnjic)

Tat (ob eni ponoči): »Gospod, koliko je ura?«
Gospod (mirno): »Tu imate uro, pa pogledjte sami!«

*

V otroškem zavodu

Predstojnik: »Otroci, kdor bo pojedel največ krompirja, bo dobil največji kos mesa.«
Otroci se kot volkovi vržejo na krompir.
Nato vpraša predstojnik: »No, kdo se je najedel krompirja do sitega?«
»Jaaaz!« se vsi oglašijo.
»No, potem homo pa meso spravili za jutri!« pravi predstojnik.

Skrivalnica

Bogve, kje je moj mož? Ali se je skrill?

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Tedaj se je privalila po dolini vojska, ki so jo zbrali sosednji grofje in jo plačali z zlatniki. To so bili najemniki, ki so za denar preivali kri za kogarkoli. Oblečeni so bili v pisane jopiče, na ramah so nosili muškete, novodobno orožje, pred katerim

je trepetalo vse. Nič nisi opravil z lokom in sulico v boju z mušketirji. Svinčenka je predrla celo oklep, pa bi kmečke srajce ne!

Kmetje so zavpili, da je odmevalo do nebes in se zaprašili v boj. Zavihteli so kose in cepce in udarili. Toda bil je zelo neenak boj. Najemniki so pridno merili in streljali. Kmečke vrste so se naglo redčile. Zaman je bil ves pogum, zaman iskrene